

A társasági adóalapra és adókedvezményre, az innovációs járulékra és a rehabilitációs hozzájárulási adóra vonatkozó ellenőrzési tapasztalatok

Bemutatjuk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2018-ban **a társasági adóalapra és adókedvezményre, az innovációs járulékra és a rehabilitációs hozzájárulási** adóra vonatkozó szabályokat nem megfelelően alkalmazó adózók ellenőrzésekor tapasztalt jellemző hibákat. Összeállításunk adónemenként, és a kockázatelemzéssel feltárt anomáliák szerinti bontásban összegzi a problémákat.

Társasági adót érintő vizsgálati tapasztalatok:

Az eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ) és az értékesítés nettó árbevétele közötti ellentmondások jellemzően az alábbi könyvelési hibából adódtak:

- - az értékesítés nettó árbevétele egyéb bevételként szerepelt;
 - az előlegh számlát árbevételként számolták el;
 - a készletselejtezés rendezésében a selejtezett áruk értékét egyéb ráfordítás helyett, tévesen az ELÁBÉ főkönyvi számán könyvelték;
 - a gyógyszerterát üzemeltető vállalkozások a gyógyszerár-támogatást helytelenül az egyéb bevételek között szerepeltették, holott a Sztv. 72. § (1) bekezdése szerint az értékesítés nettó árbevételeként kell kimutatni az üzleti évben értékesített, vásárolt készletek ártámogatással és felárral növelt, engedményekkel csökkentett, általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenértékét.

A jelentősebb eltérések jellemzően ingatlan-értékesítésekhez kapcsolódtak. Számos esetben nem számolták el a piaci értékkel szembeni értékvesztést a készletek között nyilvántartott, majd nyilvántartási ár alatt értékesített ingatlanoknál annak ellenére, hogy az értékvesztés jellege mérlegkészítéskor az értékesítéssel véglegessé vált.

Az adóév utolsó napján kis- vagy középvállalkozásnak minősülő, beruházási adóalap-kedvezményt igénybe vevő adózók körében azt tapasztaltuk, hogy a kedvezmény igénybevételének évében, az adózón kívül, nem csak magánszemélyek voltak a vállalkozás tulajdonosai, és nem új, hanem használt eszköz után csökkentették az adózás előtti eredményt.

Veszteségelhatárolás címén az adózás előtti eredményt csökkentő tételnél jellemző hiba volt az egyes társaságoknál, hogy nem vették figyelembe az elhatárolt veszteség nélkül számított adóalap 50 százalékos korlátját. Ezért a bevallásban helytelen összeg szerepelt.

A jogerős bírság összegét az adózók számos esetben nem megfelelő jogcímen ('29-es bevallás 04-01 lap 04. sor) vették figyelembe az adózás előtti eredményt növelő tételek között, hanem jellemzően a bevallás adóellenőrzés, önellenőrzés sorban, vagy

egyéb, növelő tételként. Voltak olyan adózók, akik bevallásukban nem szerepeltették eredményt növelő tételként a jogerős bírság összegét, mert azt nem az adott adóévben vették figyelembe ráfordításként. Más adózók pedig ráfordításként elszámolták ezeket az összegeket, de nem mutatták ki azokat adózás előtti eredményt növelő tételként.

Az értékvesztések elszámolása kapcsán visszatérő hiba volt, hogy az adózók az adózás előtti eredményt növelő tételként szerepeltették az értékvesztés összegét, azonban azt nem a '29-es bevallás 04-01 lap 06. sorában tüntették fel. Több adózónál szembesültünk azzal is, hogy az adózók figyelembe vették az elszámolt értékvesztést az adózás előtti eredmény elszámolása során, de „nettó módon” (csak a növelő és csökkentő tételek egyenlegét) növelő vagy csökkentő tételként. Előfordult, hogy a számviteli törvény szerint ráfordításként elszámolt értékvesztés összegével nem emelte meg az adózó az adózás előtti eredményét.

A fejlesztésitartalék-képzés adózás előtti eredményt csökkentő tételként történő elszámolása legtöbb esetben jogos volt, azonban a mérleg adataira vonatkozó tájékoztató sort nem töltötték ki bevallásukban. A revizorok számos esetben tapasztalták, hogy az adózó az adóévi könyvelésében nem vezette át az adóalapcsökkentő tételként elszámolt fejlesztési tartalék összegét, és azt beszámolójában a saját tőke elemei között sem mutatta ki lekötött tartalékként.

A szakképző iskolai tanuló után igénybe vett kedvezmény meghatározásakor az adózók számítási hibákat vétettek, például nem a megfelelő létszámmal számoltak.

A megváltozott munkaképességűek munkabér-kedvezményének az adózás előtti eredményt csökkentő tételek közötti elszámolásakor több esetben is előfordult, hogy a társaságiadó-bevallásban ('29-A-02-02 lap 15. sor) az adózók a megváltozott munkaképességű dolgozókkal kapcsolatos tájékoztató adatot helytelenül szerepeltették.

A **mikrovállalkozásnak minősülő adózók** nem a jogszabályoknak megfelelően számolták el a **létszámnövekmény-kedvezményt** az adózás előtti eredményt csökkentő tételek között, mert az adóév előtti évben átlagos létszámuk meghaladta az öt főt, vagy az adókedvezmény igénybe vétele évének utolsó napján adótartozásuk volt. Anomáliát okozott az is, hogy az átlagos létszámként téves adat szerepelt a társaságiadó-bevallásban.

A látvány-csapatsport támogatása révén adókedvezményt igénybe vevők a megfizetett kiegészítő sportfejlesztési támogatás összegét nem a „*vállalkozás bevételszerző tevékenysége érdekében felmerült ráfordítás*” jogcímen ('29-04-01 lap 03. sor) állították be adóalapnövelő tételként, hanem más jogcímen, például „*egyéb*” növelő jogcímen ('29-04-03 lap 59. sor) az adózás előtti eredményt növelő tételek között. Néhány esetben előfordult, hogy a látvány-csapatsport kiegészítő

sportfejlesztési támogatást nem vették figyelembe adóalapnövelő tételként vagy, illetve úgy vették igénybe a támogatást, hogy annak feltételei nem teljesültek.

Rehabilitációs hozzájárulást érintő vizsgálati tapasztalatok:

Az anomáliák jelentős hányada téves (elütés, nem megfelelő soron szerepeltetett adat), illetve elmaradt (megváltozott munkaképességű dolgozók létszámadatának hiánya a '29-A-02-02 lap 15. sor) adatszolgáltatásból adódott.

A társasági adóról és a rehabilitációs hozzájárulásról szóló bevallások adatai között a legtöbb esetben az okozta az eltérést, hogy az adózók az átlagos létszámadat meghatározásakor nem figyeltek a bevallások összhangjára, és rendszerint nem megfelelő adatot szerepeltettek a társaságiadó-bevallás '29-A-02-02 lap 14-15. soraiban. Például a társaságiadó-bevallás statisztikai létszámadata tartalmazta a havi átlagban 60 óránál kevesebb munkaidőben foglalkoztatottakat is; tájékoztató adatként nem tüntették fel a megváltozott munkaképességű adózók számát; a létszámban figyelembe vették a közfoglalkoztatási jogviszonyban alkalmazott személyeket; az átlagos létszámban tévesen szerepelt a külföldi fióktelepre vonatkozó adat.

Eltérést okozott, ha az adózó nem az adóévben hatályos adómértékkel számolt a rehabilitációs hozzájárulási kötelezettség megállapításakor (2014-től 2016-ig 964 500 Ft/fő/év; 2017-ben 1 147 500 Ft/fő/év; 2018-ban 1 242 000 Ft/fő/év).

Innovációs járulékot érintő vizsgálati tapasztalatok:

Az innovációs járulék-bevallást elmulasztóknál az egyik jellemző probléma az volt, hogy a társaságok nem tekintették magukat innovációs járulék fizetésére kötelezettnek, annak ellenére, hogy nem feleltek meg a Kkv. tv. irányadó feltételeinek (az üzleti év első napján az átlagos statisztikai létszámuk meghaladta az 50 főt és nem minősültek kis- és középvállalkozásnak). Több esetben a társaságiadó-bevallásban ('29-A-02-02 lap 14. sor) közölt létszámadat pontatlan volt.

A társaságiadó-bevallás tájékoztató adatainak, az adózás előtti eredményt növelő és csökkentő tételeinek pontatlan kitöltése a NAV kockázatelemzése során anomáliaként jelentkezik. A bevallás elkészítésekor érdemes ezekre odafigyelni, hogy a NAV az ilyen tévedések miatt ne keresse meg az adózókat.